

სკოპინგის დასკვნა №22

საერთო მონაცემები:

საქმიანობის დასახელება: ცემენტის საწარმოს ექსპლუატაციის პირობების ცვლილება;

საქმიანობის განმახორციელებელის დასახელება: შპს „გია_2019“;

საქმიანობის განხორციელების ადგილი: ქ. რუსთავი, მშენებელთა ქ. № 72;

განცხადების შემოსვლის თარიღი: 25.02.2022;

მონაცემები სკოპინგის ანგარიშის შემდგენელის შესახებ: ფ/პ - გიული დარციმელია;

ძირითადი საპროექტო მონაცემები:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში შპს „გია_2019-ის“ (ს/კ: 430804640) მიერ წარმოდგენილია, ქ. რუსთავში, ცემენტის საწარმოს ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების სკოპინგის ანგარიში.

2021 წლის 30 დეკემბერს საქართველოს გარემოსა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მიერ შპს „გია_2019-ის“ ცემენტის წარმოებაზე გაცემულია გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილება (ბრძანება N 2-1728).

საწარმო მდებარეობს ქ. რუსთავში, მშენებელთა ქუჩაზე №72 სს „ცემენტშიდი-94-ის“ საკუთრებაში არსებულ არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთებზე (ს/კ: 02.07.03.031, 02.07.03.032), რომლებიც იჯარის ხელშეკრულების საფუძველზე შპს „გია-2019-ის“ მფლობელობაშია. საპროექტო ტერიტორიის GPS კოორდინატები: X-503915, Y-4595485. ტერიტორიას ესაზღვრება შპს „ჰაიდელბერგცემენტ ჯორჯიას“ ცემენტის საწარმო. დოკუმენტის თანახმად, ცემენტის არსებული წისქვილის გაფრქვევის მილიდან უახლოესი დასახლებული პუნქტი დაშორებულია 200 მ-ით. ელექტრონული გადამოწმების შედეგად დადგინდა, რომ საწარმოს საზღვრიდან უახლოესი დასახლებული პუნქტი დაშორებულია 90 მეტრით. საწარმოს ტერიტორია მთლიანად მობეტონებული და შემოღობილია.

შესაბამისი გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების მიხედვით, შპს „გია-2019-ის“ საქმიანობა მოიცავს სხვადასხვა მარკის ცემენტის წარმოებას (M-300, M -400), რისთვისაც იგი უზრუნველყოფილია საჭირო დანადგარებით და დამხმარე ინფრასტრუქტურით. მათ შორის, საწარმოში დამონტაჟებულია ცემენტის დაფქვის წისქვილი, 5 ტ/სთ წარმადობით. წელიწადში 340 სამუშაო დღის და დღეში 24-საათიანი სამუშაო რეჟიმის პირობებში, საწარმოს სიმძლავრე შეადგენს 40 800 ტ/წელ ცემენტის წარმოებას, რომლისთვისაც საწარმო იყენებს 28 560 ტ/წელ კლინკერს და 12 240 ტ/წელ დანამატებს (თაბაშირი, ღორღი). კაზმის დაფქვის შედეგად მიღებული ცემენტი გადადის შესაბამის სილოსებში (ექვსი ცალი, თითო 60 და 120, ორ-ორი 90 და 130 ტონა), საიდანაც ხდება მისი რეალიზაცია. ცემენტის წისქვილზე და სილოსებზე დამონტაჟებულია სახელოიანი ფილტრები (99,9%-იანი ეფექტურობით).

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, საპროექტო ტერიტორიაზე არსებული ძირითადი ინფრასტრუქტურული ობიექტებია: ნედლეულის საწყობი, ასარევი მოედანი, ავტომტვირთავი, მიმღები ბუნკერი, ლენტური ტრანსპორტიორი, წისქვილი, პნევმოტრანსპორტიორი, სახელოიანი ფილტრი, ცემენტის სილოსები და დასაფასოებელი სასწორი.

წარმოდგენილი ცვლილების პროექტის პირობებში, კომპანიას დაგეგმილი აქვს დამატებით ახალი 15 ტ/სთ წარმადობის სეპარაციული წისქვილის მონტაჟი, რომელიც ასევე იმუშავებს 340 დღე/წელ, 24-საათიანი გრაფიკით და აწარმოებს 122 400 ტ/წელ ცემენტს, რისთვისაც დამატებით საჭირო იქნება 97 920 ტ კლინკერი, 6 120 ტ თაბაშირი და 18 360 ტ ღორღი. ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების შემდგომ საწარმოს ჯამური წარმადობა იქნება 163 200 ტ/წელ. ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების ფარგლებში გათვალისწინებულია ასევე 5 ცალი სილოსის დამატება (თითოეული 120 ტონა ტევადობის) და არსებული 90 ტონიანი ორი სილოსის ნაცვლად ორი 120 ტონიანი სილოსების დამონტაჟება.

სკოპინგის ანგარიშში მოცემულია ალტერნატიული ვარიანტების ანალიზი, მათ შორის განხილულია უმოქმედობის (ნულოვანი) ალტერნატივა, ტექნოლოგიური (მტვერდამჭერი დანადგარისა და წისქვილის) ალტერნატივა და ტერიტორიის შერჩევის ალტერნატიული ვარიანტები. არსებული და დასამონტაჟებელი წისქვილისთვის შერჩეულ იქნა საფეხურიანი მტვერდამჭერი სისტემა - ციკლონისა და სახელოიანი ფილტრების სახით, რომლის ეფექტურობა 99,9%-ს შეადგენს. ვინაიდან ობიექტი წარმოდგენს უკვე ფუნქციონირებად საწარმოს, ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების ფარგლებში ტერიტორიის სხვა ადგილმდებარეობის ალტერნატივები არ განხილულა. უმოქმედობის (ნულოვანი) ალტერნატივა უარყოფილ იქნა დადებითი სოციალურ-ეკონომიკური ფაქტორების გათვალისწინებით. ალტერნატივების ანალიზის შესახებ წარმოდგენილი ინფორმაცია გზშ-ის ეტაპზე საჭიროებს სათანადო დასაბუთებას, მათ შორის წარმოდგენილი უნდა იქნეს ალტერნატივების შედარებითი ანალიზი, შერჩეული ალტერნატივის გარემოსდაცვითი დასაბუთებით, ხოლო უმოქმედობის ალტერნატივის უარყოფა დასაბუთებული უნდა იქნეს სოციალურ-ეკონომიკურ გარემოზე მოსალოდნელი დადებითი და ეკოლოგიურ გარემოზე მოსალოდნელი უარყოფითი ზემოქმედების ურთიერთშეწონის საფუძველზე.

ცვლილების პროექტის ფარგლებში დაგეგმილი არ არის საწარმოს არსებული ტექნოლოგიური ციკლის შეცვლა. საწარმოს ტექნოლოგიური ციკლის შესაბამისად, ობიექტზე ნედლეული (კლინკერი, დანამატები-თაბაშირი) შედის ავტოთვითმცლელელებით და თავსდება ნედლეულის მიმღებ დახურულ საწყობში, საიდანაც ავტომტვირთავების საშუალებით გადადის კაზმის დამამზადებელ ბეტონის მოედანზე. კომპონენტების დოზირება და ერთმანეთში არევა წარმოებს ავტოჩამტვირთველების საშუალებით. მიღებული კაზმი ლენტური ტრანსპორტიორის საშუალებით მიეწოდება მიმღებ ბუნკერს, ხოლო ბუნკერიდან წისქვილს. კაზმის დაფქვის შედეგად მიღებული პროდუქტი (სხვადასხვა მარკის ცემენტი) პნევმოტრანსპორტით გადადის ცემენტის სილოსებში, საიდანაც ნაწილის რეალიზაცია ხდება ცემენტშიდებით, ხოლო ნაწილის დაფასოებული სახით. სკოპინგის ანგარიშის შესაბამისად, ასპირაციისა და ცემენტის დანაკარგის პრევენციის მიზნით, ცემენტის გადატვირთვა ხდება მტვრის დაჭერის სისტემის გავლით.

სკოპინგის ანგარიშის შესაბამისად, თითოეული წისქვილი უზრუნველყოფილი იქნება მტვერდამჭერი სისტემით. მათ შორის, საპროექტო წისქვილი აღჭურვილი იქნება საფეხურიანი გამწმენდი სისტემით. აირმტვერნარევის გაწმენდის შემდეგ დაჭერილი ცემენტის მტვერი დაუბრუნდება ცემენტის ელევატორს. სახელოიანი ფილტრებით იქნება აღჭურვილი არსებული და საპროექტო სილოსები.

სკოპინგის ანგარიშის შესაბამისად, ცემენტის საწარმო კლინკერს არ აწარმოებს, გათვალისწინებულია მისი საწარმოში შემოტანა. გაზრდილი წარმადობის და მოხმარებული ნედლეულის გათვალისწინებით **მნიშვნელოვანია გზშ-ის ეტაპზე დაზუსტდეს** საწარმოს ნედლეულით (მათ შორის კლინკერით) მომარაგების საკითხი. ამასთან, დაზუსტებას საჭიროებს ნედლეულის-პროდუქციის გაზრდილი მოცულობის

გადაზიდვისთვის გათვალისწინებული სატრანსპორტო ნაკადების რაოდენობის შესახებ ინფორმაცია, გაზრდილი სატრანსპორტო ნაკადებით მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასების, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით.

საწარმოში წყალი გამოიყენება მხოლოდ სასმელ-სამეურნეო და სახანძრო დანიშნულებით. სასმელ-სამეურნეო მიზნებისათვის საწარმო წყალს იღებს ადგილობრივი წყალმომარაგების სისტემიდან. საწარმოს ტერიტორიაზე წარმოიქმნება სამეურნეო-საყოფაცხოვრებო ჩამდინარე და სანიაღვრე წყლები. ჩამდინარე წყლების ჩაშვება ხორციელდება ქ. რუსთავის საკანალიზაციო სისტემაში, ხოლო სანიაღვრე წყლები ქ. რუსთავის სანიაღვრე სისტემებში. სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, საწარმოს დახურული ციკლიდან გამომდინარე სანიაღვრე წყლები არ ბინძურდება.

სკოპინგის ანგარიშში წარმოდგენილია პროექტის განხორციელებით გარემოს სხვადასხვა კომპონენტებზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შესახებ ინფორმაცია, ასევე ზოგადი ინფორმაცია იმ ღონისძიებების შესახებ, რომელიც გათვალისწინებულია უარყოფითი ზემოქმედების თავიდან აცილებისათვის, შემცირებისათვის ან/და შერბილებისთვის. პროექტის ფარგლებში გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედება ძირითადად დაკავშირებული იქნება ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურებასთან და ხმაურის გავრცელებასთან.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, საწარმოს ფუნქციონირებისას ძირითადი დამაბინძურებელი იქნება მტვერი. დოკუმენტში მოცემულია იდენტიფიცირებული გაფრქვევის წყაროებიდან მოსალოდნელი ემისიების ანგარიში, რომელიც შესრულებულია ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების გათვალისწინებით. სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, ემისიების განსაზღვრისას გათვალისწინებული იქნა ასევე საპროექტო ტერიტორიის მომიჯნავედ არსებული - შპს „ჰაიდელბერგცემენტ ჯორჯიას“ ცემენტის საწარმო. მოცემულია თითოეული წყაროდან მოსალოდნელი ემისიების რაოდენობრივი და ხარისხობრივი მახასიათებლები. სკოპინგის ანგარიშში არ არის მითითებული და გზშ-ის ეტაპზე დაზუსტებას საჭიროებს საწარმოში უწყვეტი ინსტრუმენტული თვითმონიტორინგის სისტემის დანერგვის შესახებ ინფორმაცია, რომელიც აღნიშნული ტიპის ობიექტებისთვის 2013 წლის 31 დეკემბრის №413 დადგენილებით განსაზღვრულ ვალდებულებას წარმოადგენს.

დოკუმენტის შესაბამისად, არსებული და საპროექტო წისქვილების დახურულ შენობაში განთავსების გათვალისწინებით საწარმოს ფუნქციონირებით გამოწვეული ხმაურის დონე არ გადააჭარბებს ზღვრულად დასაშვებ ნორმას. არსებული შენობის მდგომარეობის (ნაწილობრივ დახურული-შემოსაზღვრული) და გაზრდილი წარმადობის გათვალისწინებით ხმაურის გავრცელებით მოსალოდნელი ზემოქმედება გზშ-ის ეტაპზე საჭიროებს დეტალურ შეფასებას. წარმოდგენილი უნდა იქნეს ხმაურის გავრცელების მოდელირება, სადაც სათანადოდ იქნება გათვალისწინებული არსებული/ფაქტობრივი და საპროექტო გარემოებები.

პროექტის ფარგლებში მოსალოდნელია კუმულაციური ზემოქმედება ხმაურის გავრცელებისა და ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების კუთხით, რომელიც დაკავშირებული იქნება საპროექტო ტერიტორიის ფარგლებში არსებული სამრეწველო, მათ შორის ანალოგიური ტიპის ობიექტების ფუნქციონირებით. მიზანშეწონილია გზშ-ის ეტაპზე წარმოდგენილი იქნეს როგორც 500-მეტრიან რადიუსში, ისე მის ფარგლებს გარეთ არსებული სამრეწველო ობიექტებიდან მოსალოდნელი კუმულაციური ეფექტის დეტალური შეფასების/ანალიზის შედეგები, შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე სამინისტრომ უზრუნველყო წარმოდგენილი სკოპინგის ანგარიშის და საჯარო განხილვის შესახებ ინფორმაციის კანონმდებლობით დადგენილი წესით გავრცელება, მათ შორის ინფორმაცია განთავსდა სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე. სსდ გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის რეგიონული წარმომადგენლების მიერ განცხადებები განთავსდა საქმიანობის განხორციელების სიახლოვეს ინფორმაციის გავრცელების დამკვიდრებულ ადგილებზე. ინფორმაცია გამოქვეყნდა ასევე სსიპ გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრის ვებგვერდზე და გადაიგზავნა ცენტრის გამომწერებთან ელ. ფოსტის მეშვეობით. სკოპინგის ანგარიშთან დაკავშირებით საჯარო განხილვა გაიმართა 2022 წლის 17 მარტს, ქ. რუსთავის მუნიციპალიტეტის მერიის შენობაში. საჯარო განხილვას ესწრებოდნენ საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს, შპს „გია_2019-ის“, საკონსულტაციო ორგანიზაციის, სამოქალაქო მოძრაობის „გავიგუდეთ“ და ადმინისტრაციული ერთეულის წარმომადგენლები. საჯარო განხილვაზე შენიშვნები/მოსაზრებები დააფიქსირა სამოქალაქო მოძრაობის „გავიგუდეთ“ წარმომადგენლებმა, რომლებიც ძირითადად ეხებოდა საწარმოს ფუნქციონირების შედეგად ხმაურითა და ატმოსფერულ ჰაერში მტვრის გავრცელებით გამოწვეულ ზემოქმედებას. ასევე საწარმოში უწყვეტი მონიტორინგის სისტემის მოწყობას. საჯარო განხილვაზე დასმულ საკითხებთან დაკავშირებით განმარტებები გააკეთეს კომპანიისა და სამინისტროს წარმომადგენლებმა. სკოპინგის ანგარიშის საჯარო განხილვაზე გამოთქმული შენიშვნები/მოსაზრებები და შესაბამისი პასუხები/განმარტებები აისახა საჯარო განხილვის ოქმში.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე სამინისტროში პროექტთან დაკავშირებით წერილობითი შენიშვნები და მოსაზრებები წარმოდგენილ იქნა სამოქალაქო მოძრაობის „გავიგუდეთ“ მიერ, წერილობითი შენიშვნები ეხებოდა საჯარო განხილვაზე წამოჭრილ საკითხებს, ასევე მანძილების დაზუსტებას უახლოეს მოსახლემდე, ალტერნატიული ვარიანტების განხილვის საკითხს, ხმაურით გამოწვეულ ზემოქმედებას, სანიაღვრე წყლების მართვის საკითხს, კუმულაციური ზემოქმედების საკითხს და საწარმოში უწყვეტი ინსტრუმენტული თვითმონიტორინგი დანერგვის საკითხს. პროექტთან დაკავშირებით არსებული რელევანტური და საფუძვლიანი შენიშვნები/მოსაზრებები სამინისტროს მიერ მხედველობაში იქნა მიღებული და აისახა სკოპინგის დასკვნაში (გზმ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალში).

სკოპინგის დასკვნის გაცემის მიზნით მიმდინარე ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე წარმოდგენილი პროექტი გადაგზავნილ იქნა სსდ გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტში. დეპარტამენტის ცნობით კომპანიის მიერ არ არის შესრულებული 2021 წლის 30 დეკემბრის No2-1728 ბრძანებით გაცემული გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების მე-6, მე-7, მე-8, მე-9 და მე-10 პირობები. ამასთან, ინსპექტირებით დადგინდა, რომ საწარმო ფუნქციონირებდა, თუმცა დაბინძურების სტაციონარული წყაროებიდან მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევების თვითმონიტორინგის უწყვეტი წარმოების მიზნით, გაფრქვევის ორგანიზებულ წყაროზე არ ჰქონდა დამონტაჟებული გამზომი ხელსაწყო/სინჯის ამლები და ელექტრონულ სისტემაში დარეგისტრირების მიზნით არ მიუმართავს გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტისთვის. აღნიშნულიდან გამომდინარე, შპს „გია_2019-ის“ მიმართ, საქართველოს ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსის 79⁸ მუხლის პირველი ნაწილის, ასევე 76¹ მუხლის პირველი ნაწილის შესაბამისად შედგა ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის შესახებ ოქმები და განსახილველად გადაეგზავნება რუსთავის საქალაქო სასამართლოს.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, შესწავლილ იქნა საპროექტო ტერიტორია, ხოლო ჩატარებული სამუშაოების შედეგად მოხდა გარემოზე და ადამიანის ჯანმრთელობაზე მოსალოდნელი ძირითადი ზემოქმედების წყაროების, სახეებისა და ობიექტების იდენტიფიცირება. სკოპინგის პროცედურის შედეგად სამინისტროს მიერ განსაზღვრული და დადგენილი იქნა დაგეგმილი საქმიანობის გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი, ასევე გზშ-ის პროცესში დეტალურად შესასწავლი ზემოქმედებების საკითხები.

გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი:

1. **გზშ-ის ანგარიში უნდა მოიცავდეს:** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მე-3 ნაწილით დადგენილ ინფორმაციას;
2. **გზშ-ის ანგარიშს უნდა დაერთოს:** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მე-4 ნაწილით განსაზღვრული დოკუმენტაცია;
3. **გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს:** სკოპინგის ანგარიშში მითითებული (განსაზღვრული, ჩასატარებელი) კვლევების შედეგები, მოპოვებული და შესწავლილი ინფორმაცია, გზშ-ის პროცესში დეტალურად შესწავლილი ზემოქმედებები და შესაბამისი შემცირების/შერბილების ღონისძიებები;
- 3.1. **გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის მე-10 მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად გზშ-ის ანგარიშში ხელმოწერილი უნდა იყოს იმ პირის/პირების მიერ, რომელიც/რომლებიც მონაწილეობდა/მონაწილეობდნენ მის მომზადებაში, მათ შორის, კონსულტანტის მიერ;**
- 3.2. **გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იქნეს ადგილზე არსებული ფაქტობრივი მდგომარეობის გათვალისწინებით, სადაც შეფასებული და გაანალიზებული იქნება საწარმოს ტერიტორიაზე ამჟამად არსებული მდგომარეობა და ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების ფარგლებში მოსალოდნელი შესაძლო ზემოქმედების სახეები.**
4. **გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს:**
 - პროექტის ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების საჭიროების დეტალური დასაბუთება (სოციალურ-ეკონომიკურ გარემოზე მოსალოდნელი დადებითი და ეკოლოგიურ გარემოზე მოსალოდნელი უარყოფითი ზემოქმედების ურთიერთშეწონის საფუძველზე);
 - საწარმოში არსებული (მიმდინარე) საქმიანობის დეტალური აღწერა;
 - დაგეგმილი ცვლილებების დეტალური აღწერა;
 - საწარმოს ტერიტორიის აღწერა, მათ შორის საქმიანობის განხორციელების ადგილის საკადასტრო კოდი და GPS კოორდინატები, Shp ფაილებთან ერთად;
 - დაზუსტებული მანძილები საწარმოს ტერიტორიიდან უახლოეს საცხოვრებელ სახლამდე (მდებარეობის მითითებით), ასევე ზედაპირული წყლის ობიექტამდე;
 - ინფორმაცია საწარმოს ტერიტორიიდან 500 მეტრის რადიუსში არსებული ნებისმიერი ტიპის სამრეწველო, მათ შორის საპროექტო საქმიანობის ანალოგიური, ობიექტ(ებ)ის შესახებ (მანძილების და საქმიანობის მითითებით);
 - საწარმოო ტერიტორიის გარემოს არსებული მდგომარეობის ანალიზი;
 - ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების გათვალისწინებით, საპროექტო ტერიტორიის გენერალური გეგმა, შესაბამისი აღნიშვნებით და ექსპლიკაციით, სადაც დატანილი იქნება: საწარმოს დანადგარები, დამხმარე ტექნოლოგიური მოწყობილობები და ტექნოლოგიური უბნები, გაფრქვევისა და ხმაურის წყაროების მითითებით;
 - ინფორმაციას გარემოს დაცვის მიზნით შემოთავაზებული, დაგეგმილი საქმიანობისა და მისი განხორციელების ადგილის ყველა გონივრული ალტერნატივის შესახებ,

შესაბამისი დასაბუთებით. მათ შორის, უმოქმედობის (ნულოვანი) ალტერნატივის შესახებ, რომელიც გულისხმობს საქმიანობის განუხორციელებლობის შემთხვევაში გარემოს არსებული მდგომარეობის ბუნებრივად განვითარების აღწერას, რომლის შეფასებაც შესაძლებელია არსებული ინფორმაციის გამოყენებით და მეცნიერულ ცოდნაზე დაყრდნობით;

- ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების გათვალისწინებით, ინფორმაცია საქმიანობის ფიზიკური მახასიათებლების შესახებ, მათ შორის ინფორმაცია არსებული და დაგეგმილი წარმადობის/საწარმოო სიმძლავრის (საათური, დღიური, წლიური) და სამუშაო რეჟიმის შესახებ;
- ცემენტის საწარმოში არსებული და საპროექტო ტექნოლოგიური დანადგარების, მათ შორის ახალი წისქვილის აღწერა (სიმძლავრის, წარმადობისა და საპასპორტო მონაცემების მითითებით);
- **დაზუსტებული ინფორმაცია** საპროექტო წისქვილის დანადგარის განთავსების ადგილის, წისქვილის დანადგარის განთავსებისთვის გათვალისწინებული მოწყობითი სამუშაოების შესახებ;
- ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების გათვალისწინებით, ცემენტის საწარმოს ტექნოლოგიური პროცესების დეტალური აღწერა, შესაბამისი თანმიმდევრობით. ცემენტის საწარმოს ტექნოლოგიური სქემა და ტექნოლოგიური ციკლი, სქემატური ნახაზების მითითებით და შესაბამისი ექსპლიკაციით;
- ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების გათვალისწინებით ინფორმაცია წლის განმავლობაში წარმოებული პროდუქციის რაოდენობის შესახებ;
- ინფორმაცია წარმოებული პროდუქციის დასაწყობების შესახებ. მათ შორის ინფორმაცია არსებული და საპროექტო სილოსების შესახებ (ტიპი, მოცულობა და სხვ);
- ინფორმაცია საწარმოს ნედლეულით მომარაგების, ნედლეულის რაოდენობის და ნედლეულის დასაწყობების ადგილისა და პირობების შესახებ;
- ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების გათვალისწინებით დაზუსტებული ინფორმაცია არსებულ საწყობებში გაზრდილი რაოდენობის ნედლეულის განთავსების უზრუნველყოფის შესახებ;
- ინფორმაცია საწარმომდე მისასვლელი გზების შესახებ;
- **დეტალური ინფორმაცია** ნედლეულის შემოტანისა და მზა პროდუქციის გატანის პროცედურების შესახებ, შესაბამისი სამომრავო მარშრუტის მითითებით (რუკაზე ჩვენებით, სქემატური ნახაზებით). ამასთან წარმოდგენილი იქნეს ტრანსპორტირების გეგმა-გრაფიკი (ნედლეულის/პროდუქციის შემოტანის და გატანის პროცედურების სიხშირის მითითებით);
- ინფორმაცია დასახლებულ პუნქტ(ებ)ში გადაადგილების შესაბამისი პირობების შესახებ (მაგ: დაბალი სიჩქარე, მარის გადახურვა, ღამის საათებში მოძრაობის აკრძალვა);
- ინფორმაცია ნედლეულის/პროდუქციის ტრანსპორტირებისათვის გამოყოფილი ტრანსპორტის და რაოდენობის შესახებ;
- ტრანსპორტირების გეგმა-გრაფიკის და სქემის მუნიციპალიტეტთან შეთანხმების შესახებ ინფორმაცია (დამადასტურებელი დოკუმენტაცია);
- ინფორმაცია საწარმოს ტერიტორიის დატოვებამდე ცემენტშიდების საბურავების მტვრისგან გათავისუფლების, ამასთან ცხელ და მშრალ ამინდებში საპროექტო ტერიტორიისა და მისასვლელი გზების მორწყვის შესახებ (მორწყვის გეგმა-გრაფიკის მითითებით);
- ინფორმაცია საწარმოს მტვერდამჭერი სისტემის შესახებ, მტვერდამჭერი სისტემის პარამეტრების, ეფექტურობის და საპასპორტო მონაცემების მითითებით;
- ინფორმაცია აირმტვერდამჭერი მოწყობილობების პარამეტრების დაცვის შესახებ, მათ შორის სახელოიანი ფილტრების დროული გამოცვლის შესახებ;

- ინფორმაცია მტვერდამჭერში დაგროვილი მტვრის მართვის (მათ შორის კვლავწარმოებაში გამოყენების) შესახებ;
- ინფორმაცია საპროექტო ტერიტორიაზე გაბატონებული ქარების მიმართულების შესახებ (აღნიშნული მნიშვნელოვანია უახლოესი დასახლების მიმართულებით, ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურებით, მოსალოდნელი ზემოქმედების დასადგენად);
- ინფორმაცია არახელსაყრელ მეტეოროლოგიურ პირობებში საწარმოს ფუნქციონირების შეზღუდვის ღონისძიებების შესახებ;
- გზშ-ის ანგარიშში მოცემული უნდა იყოს ინფორმაცია კომპანიის საქმიანობის შედეგად წარმოქმნილი ნარჩენების (კოდი, დასახელება, რაოდენობა და ა.შ) და მათი შემდგომი მართვის შესახებ „ნარჩენების მართვის კოდექსისა“ და მისგან გამომდინარე კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტებით დადგენილი მოთხოვნების შესაბამისად;
- ინფორმაცია ობიექტების სასმელ-სამეურნეო წყალმომარაგების შესახებ;
- ინფორმაცია წარმოქმნილი სამეურნეო-ფეკალური წყლების მართვის შესახებ;
- დეტალური ინფორმაცია საწარმოს ტექნოლოგიურ უბნებზე წარმოქმნილი სანიაღვრე წყლების მართვის შესახებ, მათ შორის ინფორმაცია სანიაღვრე წყლების არინებისთვის არსებული ინფრასტრუქტურის შესახებ;
- საწარმოს ფუნქციონირების დროს მოსალოდნელი შესაძლო ავარიული სიტუაციების აღწერა. მათ შორის, საწარმოს სახანძრო უსაფრთხოების საკითხების/ხანძარსაწინააღმდეგო ღონისძიებების შესახებ ინფორმაცია;
- ინფორმაცია საპროექტო ტერიტორიის ფარგლებში გამწვანების ზოლის არსებობის ან/და მოწყობის (დასახლებული პუნქტის მიმართულებით) შესაძლებლობის შესახებ;
- საპროექტო ტერიტორიის სარგებლობის ან/და საკუთრების დამადასტურებელი დოკუმენტაცია;
- დასაქმებული ადამიანების რაოდენობა, მათ შორის დასაქმებულთა შორის ადგილობრივი მოსახლეობის წილი, ასევე პერსონალის პროფესიული და ტექნიკური სწავლების შესახებ ინფორმაცია;
- ინფორმაცია გზშ-ის ფარგლებში ჩატარებული საბაზისო/სამიეზო კვლევებისა და გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისთვის გამოყენებული მეთოდების შესახებ.

5. გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება გარემოს თითოეული კომპონენტისათვის და პროექტის განხორციელების შედეგად მოსალოდნელი ზემოქმედების შეჯამება, მათ შორის:

- ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების გათვალისწინებით მოსალოდნელი ზემოქმედება ატმოსფერულ ჰაერზე, სადაც გათვალისწინებული უნდა იყოს:
 - ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა გამოყოფისა და გაფრქვევის წყაროები (გენ-გეგმაზე მითითებით), გაფრქვეული მავნე ნივთიერებები, გაბნევის ანგარიში;
 - ატმოსფერულ ჰაერზე ზემოქმედების პრევენციული და შემარბილებელი ღონისძიებები;
 - ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა მონიტორინგის გეგმა, მონიტორინგს დაქვემდებარებული კომპონენტების მითითებით. **ამასთან, 2013 წლის 31 დეკემბრის №413 დადგენილებით განსაზღვრული უწყვეტი ინსტრუმენტული თვითმონიტორინგის სისტემის საწარმოში დანერგვის შესახებ ინფორმაცია;**
- გზშ-ის ანგარიშს თან უნდა ახლდეს ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეულ მავნე ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის ნორმების განახლებული პროექტი;
- **საწარმოს სამუშაო რეჟიმის (24 სთ) გათვალისწინებით დეტალურად უნდა იქნეს წარმოდგენილი:** პროექტის ფარგლებში ხმაურის გავრცელებით მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება, სადაც სათანადოდ იქნება გათვალისწინებული არსებული/ფაქტობრივი და საპროექტო გარემოებები (ხმაურის ყველა წყაროს გენ-

გეგმაზე დატანით); ხმაურის გავრცელების დონეების გაანგარიშება და მოდელირება; შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები და მონიტორინგის საკითხები;

- ვიზრაციით გამოწვეული ზემოქმედების შეფასება და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- გაზრდილი წარმადობის ფონზე დეტალურად უნდა იქნეს წარმოდგენილი - გარემოზე ზემოქმედების შეფასება ნედლეულის/პროდუქციის ტრანსპორტირებისას, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების განსაზღვრით. ამასთან, ნედლეულის/პროდუქციის ტრანსპორტირებით სატრანსპორტო ნაკადებზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება და შემარბილებელი ღონისძიებები;
- შესაძლო ზემოქმედების შეფასება ნიადაგის ნაყოფიერ ფენაზე და გრუნტის ხარისხზე, შესაძლო დაბინძურების განსაზღვრა, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
- შესაძლო ზემოქმედების შეფასება ზედაპირულ და მიწისქვეშა/გრუნტის წყლებზე, ზედაპირული და მიწისქვეშა წყლების დაბინძურების რისკები, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
- ბიოლოგიურ გარემოზე შესაძლო ზემოქმედების შეფასება და შემარბილებელი ღონისძიებები;
- კუმულაციური ზემოქმედების შესახებ დეტალური ინფორმაცია, როგორც 500 მ-იან რადიუსში, ისე მის მიმდებარედ არსებული ობიექტების გათვალისწინებით. კუმულაციური ზემოქმედების შეფასება წარმოდგენილი უნდა იქნეს გარემოს თითოეული კომპონენტისთვის. ამასთან, მნიშვნელოვანია გათვალისწინებული იქნეს სატრანსპორტო ოპერაციებით მოსალოდნელი კუმულაციური ზემოქმედების საკითხი. კუმულაციურ ზემოქმედებასთან მიმართებაში განისაზღვროს შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები (მათ შორის, ხმაურის დონისა და ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების შემცირების მიზნით წარმოდგენილ იქნეს საუკეთესო ალტერნატივები, დეტალური დასაბუთებით);
- შესაძლო ზემოქმედების შეფასება ისტორიულ-კულტურულ და არქეოლოგიურ ძეგლებზე;
- მნიშვნელოვანია გზშ-ის ანგარიშში დეტალურად იქნეს ასახული პროექტის განხორციელებით გამოწვეული ზემოქმედების შეფასება სოციალურ გარემოზე, ასევე განსაზღვროს ადამიანის ჯანმრთელობასთან, უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული რისკები, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით. ამასთან, წარმოდგენილი იქნეს სკოპინგის ეტაპზე საზოგადოების ინფორმირებისა და მათ მიერ წარმოდგენილი მოსაზრებებისა და შენიშვნების შეფასება;
- **გარემოზე შეუქცევი ზემოქმედების შეფასება და მისი აუცილებლობის დასაბუთება** (რაც გულისხმობს გარემოზე შეუქცევი ზემოქმედებით გამოწვეული დანაკარგისა და მიღებული სარგებლის ურთიერთშეწონას გარემოსდაცვით, კულტურულ, ეკონომიკურ და სოციალურ ჭრილში);
- ნარჩენების წარმოქმნა-გავრცელებით მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება და შესაბამისი პრევენციული ღონისძიებების შესახებ ინფორმაცია (ნარჩენების მართვის გეგმა);
- ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების დეტალური გეგმა;
- ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების გათვალისწინებით, საქმიანობის ფარგლებში განსახორციელებელი შემარბილებელი ღონისძიებების შემაჯამებელი გეგმა-გრაფიკი;
- ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების გათვალისწინებით, საქმიანობის ფარგლებში განსახორციელებელი გარემოსდაცვითი მონიტორინგის შემაჯამებელი გეგმა-გრაფიკი (საკონტროლო წერტილების, მონიტორინგის სიხშირის, მეთოდის და ა.შ მითითებით), სადაც განსაკუთრებული ყურადღება დაეთმობა ატმოსფერულ ჰაერში ემისიებისა და ხმაურის გავრცელებას;

- გზმ-ის ფარგლებში შემუშავებული ძირითადი დასკვნები და საქმიანობის პროცესში განსახორციელებელი ძირითადი ღონისძიებები;

6. საკითხები/შენიშვნები, რომელიც გათვალისწინებული უნდა იქნეს გზმ-ის ანგარიშში:

- გზმ-ის ეტაპზე წარმოდგენილ იქნას 2021 წლის 30 დეკემბრის გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილებით (ბრძანება №2-1728) განსაზღვრული პირობების შესრულების მდგომარეობის შესახებ **დეტალური ინფორმაცია** (განხილული იქნეს თითოეული პირობის შესრულების საკითხი/ანალიზი);
- შპს „გია_2019-ის“ ცემენტის საწარმოს ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების სკოპინგის ანგარიშიდან და ჩატარებული საჯარო განხილვიდან, ასევე გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის ინსპექტირების შედეგებიდან დადგინდა, რომ შპს „გია_2019“ საქმიანობას ახორციელებს საწარმოში უწყვეტი ინსტრუმენტული თვითმონიტორინგის დანერგვის გარეშე (რაც განსაზღვრული იყო 2021 წლის 30 დეკემბრის გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილებით). **გზმ-ის ეტაპზე წარმოდგენილი იქნეს დაზუსტებული ინფორმაცია საწარმოში უწყვეტი ინსტრუმენტული თვითმონიტორინგის სისტემის დანერგვის შესახებ, თვითმონიტორინგისთვის შერჩეული მეთოდის/ხელსაწყო და სტანდარტის მითითებით;**
- გზმ-ის ეტაპზე წარმოდგენილ იქნას ობიექტზე გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის მიერ ჩატარებული გეგმიური-არაგეგმიური შემოწმებების, გამოვლენილი დარღვევების (არსებობის შემთხვევაში) და მათი აღმოფხვრისთვის განსაზღვრული ქმედებების/ღონისძიებების შესახებ ინფორმაცია;
- პროექტის ფარგლებში დაგეგმილი ცვლილებების გათვალისწინებით გზმ-ის ანგარიშში მითითებული უნდა იყოს შესაბამისი გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილებით განსაზღვრული საქმიანობების ანალიზი და მოთხოვნა 2021 წლის 30 დეკემბერს გაცემული გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების (ბრძანება №2-1728) გაუქმებასთან დაკავშირებით (კანონმდებლობის შესაბამისად);
- სკოპინგის ანგარიშში მოცემულია მხოლოდ შერჩეული ალტერნატიული ვარიანტების დახასიათება, რაც გზმ-ის ეტაპზე საჭიროებს დაზუსტებას, მათ შორის წარმოდგენილი უნდა იქნეს ალტერნატივების შედარებითი ანალიზი, თითოეული ალტერნატიული ვარიანტის დადებითი და უარყოფითი მხარეების მითითებით, შერჩეული ალტერნატივის გარემოსდაცვითი დასაბუთებით. ამასთან, უმოქმედობის ალტერნატივის უარყოფა დასაბუთებული უნდა იქნეს სოციალურ-ეკონომიკურ გარემოზე მოსალოდნელი დადებითი და ეკოლოგიურ გარემოზე მოსალოდნელი უარყოფითი ზემოქმედების ურთიერთშეწონის საფუძველზე;
- სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, მიმდინარე (შესაბამისი გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილებით განსაზღვრული) საქმიანობის ფარგლებში საწარმო უშვებს M-300, M-400 და M-500 მარკის ცემენტს. აღნიშნული საკითხი საჭიროებს დაზუსტებას ვინაიდან გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების მიხედვით, შპს „გია_2019“-ის საქმიანობა მოიცავს M-300, M400 მარკის ცემენტის წარმოებას;
- **გაზრდილი წარმადობის გათვალისწინებით, დაზუსტებას საჭიროებს ინფორმაცია ნედლეულის არსებულ სასაწყობე ტერიტორიაზე დასაწყობების შესახებ;**
- გზმ-ის ეტაპზე დაზუსტებას საჭიროებს ობიექტის ტერიტორიაზე არსებული არაორგანიზებული გაფრქვევის წყაროებისა და მართვის ღონისძიებების შესახებ ინფორმაცია;
- მტვრის არაორგანიზებულ გაფრქვევას, (რომელიც გაზრდილი წარმადობის გათვალისწინებით საგრძნობლად მოიმატებს) კაზმის მომზადების ტექნოლოგიიდან გამომდინარე, შესაძლოა ადგილი ჰქონდეს საკაზმე ღია უბანზე. მნიშვნელოვანია გზმ-

ის ეტაპზე წარმოდგენილი იქნეს საპროექტო ობიექტზე, მათ შორის საკაზმე უბანზე წარმოქმნილი მტვრის მართვის კონკრეტული ღონისძიებების შესახებ ინფორმაცია;

- წარმოდგენილ იქნეს შესაბამისი დასაბუთება, რამდენად უზრუნველყოფს ტერიტორიაზე არსებული შენობა-ნაგებობა - ცემენტის წარმოების გარემოსდაცვითი რეგულაციების სრული დაცვით განხორციელებას;
- გზშ-ის ანგარიშში ცალკე ქვეთავის სახით წარმოდგენილი იქნეს ქ. რუსთავში ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების არსებული მდგომარეობის შესახებ ინფორმაცია. ამასთან ქ. რუსთავში ჰაერის არსებული მდგომარეობის გათვალისწინებით, გზშ-ის ანგარიშში განისაზღვროს რამდენად შეცვლის დაგეგმილი წარმოება ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების საერთო ფონს, ასევე საჭიროების შემთხვევაში მითითებული იყოს რა სახის ღონისძიებებს დაგეგმავს და განახორციელებს კომპანია ქ. რუსთავის საერთო ეკოლოგიური მდგომარეობის გაუმჯობესების მიზნით;
- დაზუსტებას საჭიროებს არსებული სილოსების დემონტაჟისა და ახალი სილოსების მოწყობის საკითხი (განთავსების ადგილების მითითებით);
- მნიშვნელოვანია გზშ-ის ეტაპზე დაზუსტდეს საწარმოს ნედლეულით (მათ შორის კლინკერით) მომარაგების საკითხი. ამასთან, დაზუსტებას საჭიროებს ნედლეულის-პროდუქციის გაზრდილი მოცულობის გადაზიდვისთვის გათვალისწინებული სატრანსპორტო ნაკადების რაოდენობის შესახებ ინფორმაცია, გაზრდილი სატრანსპორტო ნაკადებით მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასებისა, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
- დაგეგმილი ცვლილების პროექტის გათვალისწინებით, დაზუსტებას საჭიროებს საწარმოს მიერ მოხმარებული ნედლეულის ჯამური მოცულობების შესახებ ინფორმაცია. მათ შორის საწარმოს არსებული და საპროექტო ტექნოლოგიური ხაზისთვის მოხმარებული კლინკერის რაოდენობის დაჯამების შედეგად დადგინდა, რომ ორივე წისქვილის ფუნქციონირებისას კლინკერის საჭირო რაოდენობა შეადგენს 126 480 ტ/წელ, ხოლო სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით - 130 560 ტონას. მოცემული გარემოების გათვალისწინებით აღნიშნული საკითხი გზშ-ის ეტაპზე საჭიროებს დაზუსტებას;
- არსებული შენობის მდგომარეობის (ნაწილობრივ დახურული-შემოსაზღვრული) და გაზრდილი წარმადობის გათვალისწინებით ხმაურის გავრცელებით მოსალოდნელი ზემოქმედება გზშ-ის ეტაპზე საჭიროებს დეტალურ შეფასებას. წარმოდგენილი უნდა იქნეს ხმაურის გავრცელების მოდელირება, სადაც სათანადოდ იქნება გათვალისწინებული არსებული/ფაქტობრივი და საპროექტო გარემოებები;
- საპროექტო ობიექტის მდებარეობის (ქ. რუსთავი) გათვალისწინებით დაზუსტებას საჭიროებს ნარჩენების ქ. თბილისის მყარი საყოფაცხოვრებო ნარჩენების პოლიგონზე გატანის შესახებ ინფორმაცია;
- სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, სანიაღვრე წყლების დაბინძურების რისკი მინიმალურია. აღნიშნული საკითხი საჭიროებს დაზუსტებას, საწარმოო ტერიტორიაზე საპროექტო ღია უბნების არსებობის გათვალისწინებით;
 - **გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს ინფორმაცია სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული საკითხების შესაბამისად, ერთიანი ცხრილის სახით.**

დასკვნითი ნაწილი:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით შპს „გია_2019-ის“ მიერ წარმოდგენილ პროექტზე, რომელიც ეხება ქ. რუსთავში ცემენტის საწარმოს ექსპლუატაციის პირობების ცვლილებას, **სავალდებულოა გზშ-ის ანგარიში მომზადდეს** წინამდებარე სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის და წარმოსადგენი დოკუმენტაციის მიხედვით. გზშ-ის ანგარიში შედგენილი უნდა იყოს

მოქმედი კანონმდებლობის, განსაკუთრებით სკოპინგის დასკვნით განსაზღვრული მითითებების სრული დაცვით.